

K.P. XV A 205
1918
blue

TOWARZYSTWO „PLANTA“
WARSZAWA, ZIELNA 21, TELEF. 102-12

K A L E N D A R Z

KWITNIENIA I ZBIORU

ROŚLIN LEKARSKICH

DZIKO ROSNĄCYCH I UPRAWIANYCH

z krótkimi wskazaniem sposobów
zbioru, suszenia, krajania, przygoto-
wywania i wysyłki ziół leczniczych.

WARSZAWA

1918.

b. 2366521x

Życzącym zająć się zbiorem dziko rosnących ziół leczniczych lub uprawą roślin lekarskich polecamy następujące książki:

J. BIEGAŃSKIEGO. **„Podręcznik dla zbierających zioła lecznicze“**. Szczegółowy opis zbioru, suszenia i przygotowania ważniejszych roślin lekarskich, dziko w Polsce rosnących. Cena Mk. 3.— Kr. 5 —

J. BIEGAŃSKIEGO. **„Uprawa roślin lekarskich“**. Wydanie uzupełnione.

Jest to podręcznik uprawy szczegółowej najważniejszych roślin lekarskich, jasno, treściwie napisany. Cena Mk. 5.— Kr. 8.—

Dr. CZARNOWSKIEGO. **„Zielnik lekarski“**. Czyli opis 125 ziół leczniczych z podaniem ich uprawy i zastosowania. Z 12 tablicami kolorowanymi i 5-ma drzeworytami. Wydanie 2-gie, uzupełnione. Cena w oprawie Mk. 10.— Kr. 16.—

Praca przygotowana treściwie, godna polecenia dla tych, co pragną zająć się zbiorem dziko rosnących roślin lekarskich, uprawą takowych, a zarazem mieć wyjaśnienia o zastosowaniu ziół w celach leczniczych.

Nabywający powyższe dziełka bezpośrednio w T-wie „PLANTA“, kosztów przesyłki poleconej nie ponoszą. W biurze T-wa „PLANTA“—Warszawa, ul. Zielna 21, otrzymać je można z ustępstwem 10% od cen wyżej oznaczonych.

TOWARZYSTWO „PLANTA“

WARSZAWA, ZIELNA 21, TELEF. 102 12

K A L E N D A R Z

KWITNIENIA I ZBIORU

ROŚLIN LEKARSKICH

DZIKO ROSNĄCYCH I UPRAWIANYCH

Z KRÓTKIMI WSKAZANIAMI SPOSOBÓW
ZBIORU, SUŠZENIA, KRAJANIA, PRZYGOTO-
WYWANIA I WYSYŁKI ZIOŁ LECZNICZYCH

WARSZAWA

1918.

„A ona natura, abo raczey Pan Bóg spraw-
ca wszystkieu natury, ziółka, drzewka, y chróściki
dał nam za pewne lekarstwa, któremi by się każ-
dy bez nakładu wielkiego ratować mógł: bo
w prostych ziółkach okazują się sprawy natury,
a w lekarstwach złożonych tylko coniektory, to iest
domniemania, a te fałszywe częstokroć y omylne.
Dla tego zazdrość, a przewrotność ludzkich ro-
zumów uczyniła, że wymyślili lekarstwa drogie,
z rozmaitych rzeczy złożone, pieniędzmi nieprze-
liczone, w uleczeniu omylne. Arabią i Indią
wszystką zbiegali, aby lekarstwa zamorskie w ce-
nę y w używanie przywiedli,—mowa o lekarzach—
więcey w tym pożytkowi swemu folgując, niż do-
bru pospolitemu: a u nas każdy ziółka dępcę,
które nam więcej niżeli Arabskie albo Indyjskie
pomogą. U nas w Polsce ta nauka zakrytą do-
tąd była“.

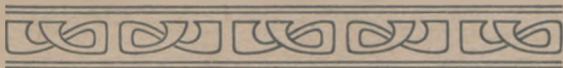
„HERBARZ POLSKI to iest o przyrodzeniu ziół y drzew
rozmaitych y innych rzeczy do lekarstwa należących księgi
dwie DOKTORA MARCINA z URZĘDOWA, kanonika niekiedy
Sandomierskiego y Jaśnie Oświeconego Hrabi Pana, Pana Jana
z Iarnowa Kasztelana Krakowskiego y Hetmana Wielkiego
Koronnego etc. Medyka. W Krakowie w drukarni Łazarzowej
Roku Pańs iego MDVC“. (1595).

Geprüft v. fr. Pr. Warschau, den 27.III.1918. T. № 9617. Dr. № 168.

Druk. „Zorza“ Warszawa, Warecka 12.

1963K657/474

Bogactwo bujnej przyrody Ziemi Polskiej nie jest dotychczas dostatecznie wyzyskane. Roślinność nasza, dzięki sprzyjającym warunkom klimatu, zasobności i różnorodności gleby, jest bardzo rozmaitą i obfitą. Wszędzie na polach, łąkach, pastwiskach i lasach, na miedzach i nieużytkach, rośnie wiele ziół, o które nikt nie dba. Gdyby je zebrać i odpowiednio przygotować, możnaby uzyskać dla kraju wielomiljonowe sumy. Chciejmy tylko sięgnąć po te skarby dziś marnowane.

Rośliny lecznicze, które jako chwasty, lub zioła dzikie, rosną bardzo obficie w całej Polsce, sprowadzamy dotychczas przeważnie z zagranicy. A moglibyśmy je mieć darmo, a nawet zebrane i umiejętnie przygotowane, znalazłyby znaczny zbytk w krajach obcych.

Obecnie, wskutek okoliczności, spowodowanych wszechświatową wojną, brak leków wytwarzanych z roślin i ziółek aptecznych, jest znaczny. Wielkie zapotrzebowanie ziół będzie także i po wojnie. Jest więc wyjątkowo pomyślna chwila, dla wyzyskania skarbów przyrody naszej. Dołóżmy tylko nieco pracy i starań.

Wszelkie rośliny, mające zastosowanie lecznicze, należy zbierać; niektóre jednak powinny być zbierane w bardzo dużych ilościach, gdyż są poszukiwane dla celów przemysłowo-aptecznych i zbyt na nie jest wielki.

Z pośród roślin tak uprawianych, jak i dziko rosnących, na szczególną uwagę zasługują:

Korzenie i kłącza: Tataraku — *Acorus Calamus* L., Kurzego ziela — *Tormentilla erecta* L., Goryczki — *Gentiana lutea* L. i in., Kozłka lekarskiego — *Valeriana officinalis* L., Mydliku — *Saponaria offic.*;
Kora: Dębowa — *Quercus*, Kruszyny — *Rhamnus Frangulae* L.; **Liście:** Brzoza — *Betula alba*, Melisy — *Melissa offic.*

nalis L., Podbiału—*Tussilago Farfara* L., Wilczej jagody — *Atropa Belladonna* L., Naparstnicy — *Digitalis purpurea*, Trójliściu—*Menyanthes trifoliata* L., Niedźwiedziego grona — *Arctostaphylos Uvae Ursi*, Bieluniu—*Datura Stramonium* L., Lulka—*Hyoscyamus niger* L.; **Ziele:** Mięta pieprzowa—*Mentha piperita*, Mięta kędzierzawa — *Mentha crispa*, Piołun — *Artemisia Absinthium* L., Przetacznik — *Veronica offic.*, Tysiącznik — *Erythraea Centaurium*, Skrzyp — *Equisetum*, Nostrzyk — *Melilotus officinalis*, Rdest ptasi — *Polygonum aviculare*, Bratki — *Viola tricolor*; **Kwiaty:** Krwawnik — *Achillea Millefolium* L., Rumianek — *Matricaria Chamomilla*, Bezczarny — *Sambucus nigra*, Lipowy — *Tilia grandifolia*, Dziewanna—*Verbascum Thapsus*, Mak polny—*Papaver Rhoeas*, Wrotycz—*Tanacetum vulgare*, Akacja—*Accacia*, Bławat—*Centaurea Cyanus*, Konwalja — *Convallaria majalis*; **Owoce i jagody suszone:** Poziomki — *Fragaria vesca*, Maliny—*Rubus Idaeus*, Czarne jagody—*Vaccinium myrtillus*, Jałowiec — *Juniperus com-*

minis, Głóg — *Rosa canina*, Bez czarny — *Sambucus nigra*; **Nasiona:** Czarnuszka — *Nigella sativa* L., Anyż — *Pimpinella Anisum* L., Koper włoski — *Anethum Foeniculum*, Kminek — *Carum carvi*, Kolender — *Coriandrum sativum*. I wreszcie wszelkie inne.

A także: Próchno z widłaka — *Lycopodium clavatum*; Mech islandzki — *Cetraria islandica*; Sporysz — *Secale cornutum*; Pączki sosnowe — *Pinus silvestris*; z owadów zaś: mrówki — *Formica*, i kantarydy — *Cantharides*.

Zioła powyżej wyszczególnione i wszelkie inne, T-wo „PLANTA” nabywa w każdej ilości, zawsze jednak w możliwie dużych partjach. Również kupujemy nasiona roślin lekarskich tak dziko rosnących, jak i uprawianych, które zbierać należy w czasie właściwym.

Informacji dodatkowych udziela się bezinteresownie na każde żądanie.

Zbieranie ziół jest zajęciem odpowiedniem dla osób starszych i dzieci. Szczególnie dla tych ostatnich zbieranie roślin powinno stać się obowiązkiem, tak dla zarobku, jak również i ze względów wycho-

wawczych. Dzieci przyzwyczajają się cenić lekceważone zasoby bogactwa kraju, nawykają do pracy, a przez bezpośrednie zetknięcie z przyrodą, uczą się poznawać otoczenie. Wreszcie daje to dzieciom zarobek, a szkołom lub kierownikom dochód.

Organizacją natomiast zbioru winni się zająć ludzie rzutcy, energiczni, traktujący to zajęcie jako zawód, który może dać poważny nawet dochód. Chcąc się ustrzec jednak od błędów i zawodów, należy się porozumieć z T-wem „PLANTA”, Warszawa, Zielna 21, które bezinteresownie prześle wszelkie bliższe informacje i ogólny kierunek nad organizacją zbioru i zbytu ziół weźmie na siebie.

.....

Sadzonki mięty pieprzowej i innych roślin lekarskich, a także nasiona wszelkiego rodzaju ziół leczniczych i roślin przemysłowo-lekarskich nabywać można za pośrednictwem T-wa „PLANTA”.

SPOSODY ZBIERANIA I PRZYGOTOWYWANIA ZIOŁ LECZNICZYCH.

Rośliny lekarskie posiadają własności lecznicze, dzięki zawartości składników chemicznych (alkaloidy, goryczki, garbniki, kwasy organiczne i inne), w całej roślinie lub w poszczególnych organach (korzeniach, kłęczach, korze, liściach, łodydze, kwiatach, owocach i nasionach).

Zawartość składników działających w roślinie, czy też w pewnych jej organach, różną jest w różnych okresach życia. Zbierać więc zioła należy w porze najwłaściwszej, wówczas, gdy w roślinie, lub w części zbieranej, zawartość składników leczniczych jest największą. A więc zbierać się powinno:

Korzenie, kłęcza podziemne i kory — w końcu lata i jesienią lub wczesną wiosną.

Działanie lecznicze tych części roślin w owym czasie jest największe.

Liście — gdy całkowicie się rozwiną, ukształtują i roślina ma wkrótce zakwitnąć.

Kwiaty — możliwie zaraz po zakwitnięciu, zawsze jednak przed uformowaniem się nasienia.

Całe ziela — w chwili rozpoczęcia kwitnienia, lub nieco wcześniej lecz bez grubych łodyg — przeważnie same wierzchołki.

Owoce i nasiona — po całkowitem dojrzeniu.

Rośliny lekarskie, przeważnie dziko rosnące, aby miały wartość handlową i żeby ich działanie lecznicze utrzymać, muszą być zebrane, wysuszone i przygotowane, a także przechowane odpowiednio. W przeciwnym razie są tylko chwastami, bez żadnej wartości. Wszelkie zanieczyszczenia, a także domieszki innych ziół obniżają wartość towaru, a nawet czynią go bezwartościowym.

Zioła, używane jako ziółka apteczne, najlepiej i najkorzystniej przygotowywać tak, by służyć mogły od razu do swego

przeznaczenia. Służące zaś do przerobu fabrycznego, po starannem zebraniu, dokładnem wysuszeniu i opakowaniu, żadnych innych przygotowań nie wymagają.

Rośliny, liście i kwiaty po wysuszeniu, zachować winny możliwie naturalny kolor. Aby to uzyskać, należy postępować w sposób następujący:

Zbiór—zawsze zbiera się tylko w pogodę (może nie być słońca), gdy rośliny obeschną z wilgoci i rosy. **Jest to warunek bezwzględny**, który stosować trzeba ściśle, przedewszystkiem do kwiatów. Rozpoczyna się zbieranie, gdy rośliny z rosy obeschną. Nie zbiera się roślin pokrytych kurzem.

Suszenie. Najlepiej suszyć w miejscach przewiewnych, zabezpieczonych od wilgoci, a więc na górach, strychach budynków. Idealnym miejscem jest poddasze w budynku pokrytym blachą, mocno jednak przewiewne. Rozkłada się rośliny cienką warstwą, na czystej podłodze (najlepiej na płótnie lub papierze, szczególnie kwiaty). Kwiaty kładzie się warstwami cieńszymi. Gdy podeschną, można

je kłaść warstwami grubsze. Niektóre kwiaty jak: Dziewanna i Chaber, zbierane w piękną pogodę, mogą być suszone na słońcu, lecz wieczorem wnoszone do budynku. Po wysuszeniu należy je w torbach papierowych lub skrzynkach możliwie mocno ugnieść, wówczas nie czernieją.

Krajanie. Przeważną ilość roślin lekarskich używa się na ziółka apteczne. Liście, rośliny całe, korzenie, korę i niektóre kwiaty (lipa) należy pokrajać. Czynność tą znakomicie wykonać można na zwykłej sieczkarni, nastawiając na tryb najmniejszy. Można również krajać na ładzie ręcznej. Kraje się możliwie na wpół wysuszone, w dwa, trzy dni po zebraniu jaknajdrobniej i równo. Po skrajaniu należy dosuszyć.

Przechowywanie i wysyłka. Przygotowane zioła należy zabezpieczyć od kurzu i wilgoci. Całe rośliny i zioła pokrajane pakuje się bezpośrednio w worki. Kwiaty (za wyjątkiem lipowego) lepiej pakować w mocne duże torby, ugnieść ile tylko można i dopiero zapakować w worki. Można

kwiaty pakować i w skrzynie, lecz kosztuje to obecnie zbyt drogo. Niektóre rośliny jak: korzeń walerjany, tataraku, liście naparstnicy, kwiat rumianku, dziewanny i inne, o ile mamy je trzymać przez czas długi, winny być przechowywane w pakach wyłożonych papierem i szczelnie zamkniętych.

WSKAZÓWKI DODATKOWE.

Jedynie zioła dobrze i starannie przygotowane mogą liczyć na zbyt bardzo znaczny i uzyskać ceny wysokie. W partjach przygotowanych nie powinny się jednak znajdować obce domieszki, jak słoma, śmiecie i t.p., a także różne zioła nie powinny być mieszanne ze sobą. **Licho zebrane i źle przygotowane zioła są bezwartościowe.** Pożądane są partje duże, wielopudowe, nawet setki pudów, byle przygotowane jednolicie. Ilości drobne, kilku-kilkunastofuntowe, posiadają zawsze mniejszą wartość. Po otrzymaniu wiadomości jakie zioła rosną w danej okolicy w większej ilości, T-wo „PLANTA” prześle dodatkowe informacje i próbki na

okaz jak powinny być zioła przygotowane. Większe partje, wielopudowe należy przygotować po uprzednim porozumieniu się z Tow. „PLANTA”.

Po zebraniu najmniejszej nawet ilości, przesłać natychmiast próbkę do Towarzystwa „PLANTA” i określić, mniej więcej, ile pudów danej rośliny możnaby zebrać w okolicy. Próbki wysyła się w mocnych torebkach papierowych, adresując: T-wo „PLANTA”, Warszawa, ul. Zielna 21 i oznaczyć: „próbka bez wartości”. Nakleja się znaczek pocztowy za 10 fenigów lub 15 halerzy.

STRATA NA WADZE PRZY WY- SYCHANIU WAŻNIEJSZYCH ZIOŁ LECZNICZYCH.

N a z w a r o ś l i n y	Ze 100 cz. pozostaje po wysuszeniu:
Kw. Akacja — <i>Acaciae</i>	20
Z. Bagno — <i>Ledum palustre</i> . .	20
Z. Barwinek — <i>Vinca minor</i> . .	18
Ow. Berberys — <i>Berberis vulgaris</i>	20
Kw. Bez czarny — <i>Sambucus nigra</i>	20
Krz. Biedrzyk pospolity — <i>Pimpinella saxifraga</i>	35
L. Bieleń — <i>Datura Stramonium</i> .	17
L. Boże drzewko — <i>Artemisia Abrotanum</i>	25
Z. Bratki — <i>Viola tricolor</i> . . .	20
Krz. Brodawnik mleczow. — <i>Taraxacum offic.</i>	25
L. Brzoza pospolita — <i>Betula alba</i>	20

Nazwa rośliny	Ze 100 cz. pozosta- je po wysuszeniu:
Kw. Chaber — <i>Centaurea Cyanus</i>	15
Krz. Ciemiężyca czarna — <i>Veratrum nigrum</i>	30
Ow. Czarna jagoda — <i>Vaccinium myrtillus</i>	15
Ko. Dąb — <i>Quercus pedunculata</i> .	40
L. Drapacz lekarski (oset) — <i>Cnicus benedictus</i>	25
Z. Dymnica pospolita — <i>Fumaria officin.</i>	18
Kw. Dziewanna — <i>Verbascum Thapsus</i>	15
Krz. Dziewięcśl białý — <i>Carlina acaulis</i>	30
Krz. Dzięgiel — <i>Angelica officin.</i> .	25
Z. Dziurawiec — <i>Hypericum perforatum</i>	25
L. Estragon — <i>Artemisia Dracunculus</i>	25
Kw. Fiołek wonny — <i>Viola odorata</i>	20
Z. Hysop lekarski — <i>Hyssopus officinalis</i>	25
Ow. Jałowiec — <i>Juniperus communis</i>	75
Kw. Jasnota biała — <i>Lamium album</i>	12

Nazwa rośliny	Ze 100 cz. pozosta- je po wysuszeniu
L. Melisa — <i>Melissa officinalis</i> .	25
Z. Miłek wiosenny — <i>Adonis vernalis</i>	20
Z. Mięta pieprzowa i kędzierz. — <i>Mentha piperita i crispa</i>	25
Krz. Mydlnik — <i>Saponaria officin.</i>	35
L. Naparstnica purpurowa — <i>Digi- talis purpurea</i>	15
Z. Nawłóć pospolita — <i>Solidago Virgaurea</i>	20
L. Niedźwiedzie grono — <i>Arctosta- phylos Uvae Ursi</i>	25
Kw. Nogietek lekarski — <i>Calendula officin.</i>	15
Z. Nostrzyk — <i>Melilotus officin.</i>	20
Z. Ogórecznik — <i>Borrago officin.</i>	20
L. Orzech włoski — <i>Juglans regia</i>	20
Kw. Ostróżka zbożowa — <i>Delphi- nium consolida</i>	15
Krz. Paproć męska — <i>Nephrodium Filix mas.</i>	35
Krz. Perz — <i>Agropyrum repens</i>	40
Z. Piołun — <i>Artemisia Absythium</i>	20
L. Podbiał — <i>Tussilago Farfara</i>	20
Kw. „ „ „ „	20

Nazwa rośliny	Za 100 cz. pozostaje po wysuszeniu:
Z. Połonicznik gładki — <i>Herniaria glabra</i>	20
Kw. Pomornik górny — <i>Arnica montana</i>	18
Ow. Poziomka — <i>Fragaria vesca</i>	15
Z. Przetacznik — <i>Veronica Beccabunga</i>	30
Krz. Przystęp pospolity — <i>Bryonia alba</i>	25
Z. Rdest ptasi — <i>Polygonum aviculare</i>	25
Z. Rosiczka okrągłolistna — <i>Drosera rotundifolia</i>	10
L. Rozmaryn lekarski — <i>Rosmarinus officin.</i>	20
Ow. Róża dzika — <i>Rosa canina</i>	20
Kw. Rumianek — <i>Matricaria Chamomilla</i>	18
L. Ruta ogrodowa — <i>Ruta graveolens</i>	25
Z. Sasanka dzwonkowata — <i>Anemone pulsatilla</i>	20
Z. Skrzyp błotny — <i>Equisetum palustre</i>	30
Gł. Słodkogorz — <i>Solanum Dulcamara</i>	25

N a z w a r o ś l i n y	Ze 100 cz. pozosta- je po wysuszeniu:
Bw. Storczyk — <i>Orchis</i>	20
L. Szałwia lekarska — <i>Salvia officin.</i>	25
Z. Szczwół plamisty — <i>Conium ma- culatum</i>	20
Kw. Tarnina — <i>Prunus spinosa</i> . .	15
Z. Tasznik pospolity — <i>Capselia bur- sa-pastoris</i>	20
Krz. Tatarak — <i>Acorus calamus</i> . .	25
Z. Tojad — <i>Aconitum Napellus</i> . .	20
Krz. Trędownik — <i>Scrophularia no- dosa</i>	35
L. Trójliść — <i>Menyanthes trifoliata</i>	20
Krz. Turzyca piaskowa — <i>Carex ave- naria</i>	35
Z. Tysiącznik — <i>Erythaea Centa- urium</i>	20
L. Wilcza jagoda — <i>Atropa Bella- donna</i>	18
Krz. Wilżyna ciernista — <i>Ononis spinosa</i>	35
Kw. Wrotycz — <i>Tanacetum vulgare</i>	20
Z. Żubrówka — <i>Hierochloa borealis</i>	20
Krz. Żywokost — <i>Symphytum offi- cinale</i>	30

WYJAŚNIENIE ZNAKÓW.

Bw. — bulwa; Gł. — gałązka; Ko — kora; Krz. — korzenie; Kw. — kwiaty; L. — Liście; Ow. — owoce; Z. — ziele.

Wyliczenia powyższe podane są w przybliżeniu. Zawartość wody, jaką posiada świeża roślina, zależną jest od chwili zbioru i innych okoliczności, a stopień wysuszenia może być różny, mimo, że będzie wystarczającym do przechowania wysuszonych roślin. W miejsce szczegółowego wyliczenia wysuszenia dla każdej rośliny, przyjmując można obliczenie ogólnikowe następujące: ze stu części świeżych roślin średnio otrzymuje się: korzeni — 25—40 części; kory — 40—50; liści — 15—30; całego ziele — 20—35; kwiatów — 20—25. Wyliczenie to można sobie jeszcze bardziej uprościć, przyjmując w przybliżeniu dla liści, ziele i kwiatów, że po wysuszeniu pozostaje mniej więcej $\frac{1}{3}$ część świeżych, zaś przy korzeniu i korze — $\frac{2}{3}$ części świeżych.

CZAS KWITNIENIA I ZBIORU ROŚLIN LEKARSKICH DZIKO ROSNĄCYCH I UPRAWIANYCH.

Kwitnienie jest w życiu i rozwoju rośliny bardzo ważnym okresem. Jest to moment, w którym energia życiowa przejawia się w tempie najsilniejszym. Dla większości roślin lekarskich chwila ta stanowi kres, w którym roślina posiada w najwyższym stopniu własności lecznicze; wówczas to bowiem nagromadzone są w roślinie te wszystkie składniki, których działania na organizm ludzki i zwierzęcy wywierają wpływ dodatni. Wreszcie czas ten jest dla wielu ziół — kwiatów — chwilą zbioru. Jedynie u roślin,

u których w celach leczniczych zbierane są korzenie, kłącza lub kora, okres kwitnienia jest czasem, gdzie zawartość części leczniczych jest najmniejszą.

Oznaczony w niniejszym wykazie czas kwitnienia i zbioru roślin lekarskich należy brać tylko w przybliżeniu. Polska jest krainą zbyt rozległą i posiada klimat w różnych okolicach na tyle różnorodny, że okres kwitnienia nie wypada ściśle w oznaczonym czasie. I okres wznawiania wiosennego życia roślin, w różnych stronach kraju, nie w każdym roku rozpoczyna się w jednym czasie; z tych względów przy oznaczaniu czasu kwitnienia i zbioru roślin lekarskich trzymać się ścisłych dat kalendarzowych nie mogliśmy. Należy to mieć na uwadze i przystępować do zbioru ziół leczniczych w odpowiednim czasie, jak wyjaśniono wyżej.

STYCZEŃ i LUTY.

Nic.

MARZEC i KWIECIEŃ.

Kwitną: Bluszczyk — *Glechoma hederacea*, Ciemiernik czarny — *Helleborus niger*, Ciernie — *Prunus spinosa*, Cis pospolity — *Taxus baccata*, Czeremcha — *Prunus Padus*, Fijolek wonny — *Viola odorata*, Jałowiec Sabina — *Juniperus Sabina*, Jemiola biała — *Viscum album*, Kopytnik — *Asarum europaeum*, Mniszek — *Leontodon Taraxacum*, Pierwiosnek — *Primula elatior*, Podbiał — *Tussilago Furfara*, Saska dzwonkowata — *Anemone Pulsatilla*, Śliwa migdał — *Amygdalus pers.*, Topola czarna — *Populus nigra*, Warzęcha — *Cochlearia officin.*, Wiąz pospolity — *Ulmus Campestris*, Wilcze łyko — *Daphne mezereum*, Zawilec łąkowy — *Anemone pratensis*, Zawilec trojanek — *Anemone hepatica*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Korzenie i kłącza: Biedrzeńca — *Pimpinella saxifraga*, Brodownika — *Taraxa-*

cum officin., Bujana — *Paeonia peregrina*,
 Dziegłu — *Angelica officinalis*, Goździka —
Diauthus Caryophyllus, Kozłka lekarskie-
 go — *Valeriana officin.*, Kurzego ziela —
Tormentilla erecta, Lubczyka — *Levisticum*
officin., Łopianu — *Arctium Lappa*, Miarzu —
Imperatoria Ostruthium, Mniszka — *Ta-*
raxacum offic., Mydliku — *Saponaria officin.*,
 Obrazkowca — *Arum maculatum*, Omanu —
Inula Helenium, Pezu — *Agropyrum repens*,
 Pietruszki — *Apium Petroselinum*, Pomor-
 nika górnego — *Arnica montana*, Ślazu —
Althaea officinalis, Tataraku — *Acorus Ca-*
lamus, Turzycy pieskowej — *Carex arena-*
rid, Wilżyny ciernistej — *Ononis spinosa*,
 Żywokostu — *Symphytum officinale*, Pa-
 proci męzkiej — *Aspidium Filix mas.*

Korę: Czeremchy — *Cerasus Padus*,
 Dębu — *Quercus pedunculata*, Kasztanu —
Aesculus Hippocastanum, Kruszyny — *Rha-*
muns Frangula, Wiązu — *Ulmus campe-*
stris, Wierzby — *Salix pentandia*, Wilczego
 łyka — *Daphne mezereum*.

Pączki: Topoli — *Populus nigra*.

Gałązki: Słodkogórza — *Solanum Dulcamara*.

Wierzchołki: Cisu — *Taxusbaccata*,
Jałowcu Sabina — *Juniperus Sabina*.

Liście: Mącznicy czyli Niedźwiedziego
grona — *Arctostaphylos Uvae Ursi*.

Kwiaty: Cierni — *Prunus Spinosa*,
Fijołków — *Viola odorata*, Podbiału — *Tussilago Farfarae*.

Ziele: Mniszka — *Taraxacum officin.*,
Płucnika — *Pulmonaria officinalis*, Prze-
laszczki — *Hepatica*, Sasanki — *Anemone*
Pulsatilla, Mchu islandzkiego — *Cetratia*
islandica.

M A J.

Kwitną: Akacja — *Acaciae*, Bluszcz —
Glechoma hederac, Bobownik — *Veronica*
Baccabunga, Brateo — *Viola tricolor*, Bu-
jan — *Paeonia peregrina*, Chrzan — *Cochle-*
aria Armeracis, Cis jagodowy — *Taxus*
baccata, Czernica — *Vaccinium Myrtillus*,
Dąb — *Quercus*, Dymnica — *Fumaria offi-*
cinalis, Fijołek — *Viola odorata*, Jałowiec
Sabina — *Juniperus Sabina*, Jałowiec zwy-

kły — *Juniperus communis*, Jaskółcze ziele — *Chelidonium majus*, Jasnota biała — *Lamium album*, Jerzyna — *Rubus fruticosus*, Kasztanowiec — *Aesculus Hippocasianum*, Konwalja lanuszka — *Convallaria majalis*, Kozłek lekarski — *Valeriana officinalia*, Kruszyna — *Rhamnus Frangula*, Kwaśnica pospolita — *Berberis vulgaris*, Malina — *Rubus idaeus*, Migdałowiec — *Amygdalus Persica*, Mniszek — *Taraxacum officinale*, Modrzew — *Pinus Larix*, Nasturcja — *Nasturtium officinale*, Niedźwiedzie grono — *Arctostaphylos Uvae Ursi*, Obrazkowiec plamisty — *Arum maculatum*, Orlik pospolity — *Aquilogia vulgaris*, Ostrokrzew — *Ilex Aquifolium*, Paproć męska — *Polipodium vulgare*, Pigwa — *Cydonia vulgaris*, Pierwiosnek — *Primula veris*, Płucnik — *Pulmonaria officinalis*, Porzeczka czarna — *Ribes nigrum*, Poziomka — *Fragaria vesca*, Psi język — *Cynoglossum officinal*, Rozmaryn — *Rosmarinus officinalis*, Rzerzucha łąkowa — *Cardamine pratensis*, Sasanka — *Anemone Pulsatilla*, Skrzyp łąkowy — *Equisetum arvense*, Sosna — *Pinus sylvestris*,

Storczyk — *Orchis maseula*, Świerk — *Pinus Abies*, Trójliść — *Menyanthes trifoliata*, Warzęcha — *Cochlearia officinalis*, Wierzba — *Salix pentandra*, Zawilec łąkowy — *Anemone pratensis*, Żarnowiec miotłowy — *Carex arenaria*, Żywokost — *Symphitum officinale*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Korzenie: Czerńca gronowego — *Actaea racemosa*, Perzu — *Agropyrum repens*, Wilczej jagody — *Atropa Belladonica*.

Korę: Kruszyny — *Rhamnus Frangula*.

Pączki: Sosny — *Pinus silvestris*.

Liście: Konwalji — *Convallaria majalis*, Niedźwiedziego grona — *Arctostaphylos Uvae Ursi*, Płucnika — *Pulmonaria officinalis*, Podbiału — *Tussilago Farfara*, Poziomek — *Fragaria vesca*, Trójliścia — *Menyanthes trifoliata*.

Kwiaty: Fiołka — *Viola odorata*, Jasnoty białej — *Lamium album*, Konwalji — *Convallaria majalis*, Pierwiosnka — *Primula veris*, Rozmarynu — *Rosmarinus officinalis*.

Ziele: Bluszczu leśnego — *Glechoma hederac.*, Bratka — *Viola tricolor*, Cisu pospolitego — *Taxus baccata*, Dymnicy — *Fumaria officinalis*, Jaskółcze — *Chelidonium majus*, Malwy — *Althaea rosea*, Krwawnika — *Achillea Millefolium*, Płucnika — *Pulmonaria officinalis*, Ruty — *Ruta graveolens*, Sabiny — *Juniperus Sabina*, Skrzypu — *Equisetum arvense*, Szałwi — *Salvia officinalis*, Szczwołu — *Conium maculatum*, Warzęchy — *Cochlearia officinalis*, Wrotyczu — *Tanacetum vulgare*.

CZERWIEC.

Kwitną: Babka — *Plantago lanceolata*, Bagno — *Ledum palustre*, Bez czarny — *Sambucus nigra*, Bratki — *Viola tricolor*, Cebula — *Allium Cepa*, Centyfolja — *Rosa centifolia*, Chaber — *Centaurea Cyanus*, Dymnic — *Fumaria officinalis*, Gorczyca czarna i biała — *Sinapis nigra et alba*, Jaskółcze ziele — *Chelidonium maj*, Karolek — *Carum carvi*, Kąsina pospolita — *Carlina vulgaris*, Koper włoski — *Foeniculum officinale*, Ko-

lender — *Coriandrum sativum*, Kopil — *Cannabis sativa*, Krwawnik — *Achillea millefolium*, Krzyżownica gorzka — *Polygala amara*, Kuklik — *Geum urbanum*, Kurze ziele — *Potentilla Tormentilla*, Len — *Linum usitatissimum*, Lipa — *Tilia europaea*, Lisi ogon — *Ononis spinosa*, Lulek — *Hyoscyamus niger*, Macierzanka pospolita — *Thymus Serpyllum*, Mak zajęczy — *Papaver Roeas*, Malwa — *Althaea rosea*, Marchew — *Daucus Carota*, Miarz lekarski — *Imperatoria Ostruthium*, Mydlik — *Saponaria officinalis*, Nagietek lekarski — *Calendula officinal*, Naparstnica — *Digitalis purpurea*, Niedźwiedzie grono — *Arctostaphylos Uvae Ursi*, Ogórecznik — *Borago officinalis*, Orlik — *Aquilegia vulgaris*. Ożanka czosnkowata — *Tencrium Scordium*, Paproć męska — *Aspidium Filix mas*, Pietruszka — *Apium Petroselinum*, Pomornik górny — *Arnica montana*, Przetacznik lekarski — *Veronica officinalis*, Rumianek — *Matricaria Chamomilla*, Rumianek rzymski — *Anthemis nobilis*, Ruta ogrodowa — *Ruta graveolens*, Rozmaryn — *Rosmarinus*

officinalis, Śláz — *Althaea officinalis*, Sumak jadowity — *Rhus Thoxicodendron*, Szczaw — *Rumex nemorosum*, Szczur — *Mercurialis perennis*, Szczwół — *Conium maculat*, Tatarak — *Acorus Calamus*, Tojad — *Aconitum*, Tymian pospolity — *Thymus vulgaris*, Tysiącznik — *Erythraea Centaurium*, Warzęcha — *Cochliaria officinalis*, Wilcza jagoda — *Atropa Belladonna*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Liście: Krwawnika — *Achillea millefolium*, Lauro-wiśni — *Cerasus Lauro-Cerasus*, Naparstnicy — *Digitalis purpurea*, Niedźwiedziego grona — *Arctostaphylos Uvae Ursi*, Orzecha włoskiego — *Juglans regia*, Podbiału — *Tusilage farfara*, Podróznika — *Cichorium Intybus*, Pomarańczy — *Citrus Aurantium*.

Kwiaty: Bzu — *Sambucus nigra*, Centyfolji — *Rosa centifolia*, Chabru — *Centaurea Cyanus*, Krwawnika — *Achillea Millefolium*, Lipy — *Tilia grandifolia*, Maku zajęczego — *Papaver Rhoeas*, Malwy — *Althaea rosea*, Nogietka — *Calendula officinal.*, Ogó-

recznika — *Borago officin.*, Pomornika górnego — *Arnica montana*, Rumianku zwyczajnego — *Matricaria Chamomilla*, Rumianku rzymskiego — *Anthemis nobilis*, Ślazu — *Althaea officinalis*.

Ziele: Bagna — *Ledum palustre*, Bielunia — *Datura Stramonium*, Bratków — *Viola tricolor*, Drjakwi — *Scabiosa arvensis*, Dymnicy — *Fumaria officin.*, Hysopu — *Hyssopus officin.*, Jęczyczycy — *Scolopendrum officin.*, Konitrutu — *Gratiola officin.*, Konopi — *Canabis sativa*, Krzyżownicy gorzkiej — *Polygala amara*, Lulka — *Ilyocyamus niger*, Łopianu — *Arctium Lappa*, Macierzanka — *Thymus serpyllum*, Marury — *Matricaria Parthenium*, Melisy — *Melissa officin.*, Mięty kędzierzawej — *Mentha crispata*, Mięty pieprzowej — *Mentha piperita*, Mydliku — *Sawonaria officin.*, Ogórnika — *Borago officinalis*, Ożanki czosnkowatej — *Teucrium Scordum*, Paprotki — *Aspidium Thelypteris*, Piołunu — *Artemisia Absinthium*, Pomornika górnego — *Arnica montana*, Powojnika — *Clematis erecta*, Przeczadnika — *Veronica officin.*, Rozmarynu —

Rosmarinus officin., Ruty — *Ruta graveolens*, Ślazu — *Althaea officinalis*, Sumaka jadowitego — *Rhus Thoxicodendron*, Szalwji — *Salvia officin.*, Szanty — *Marrubium album*, Szczyru — *Mercurialis perennis*, Tojadu — *Aconitum*, Tymiana — *Thymus vulgaris*, Tysiącznika — *Erythraea Centaurium*, Warzęchy — *Cochlearia officinal*, Wilczej jagody — *Atropa Belladonna*.

Owoce: Poziomki — *Fragaria vesca*.

Nasiona: Kminku — *Carum carvi*, Zimowitu — *Colchicum autumnale*.

Owady: Mrówki — *Formicae*, Muchy hiszpańskie — *Cantharides*.

LIPIEC.

Kwitną: Arcydzięgiel lekarski — *Archangelica officinalis*, Bieluń — *Datura Stramonium*, Cykorja — *Cichoreum Intybus*, Czomber — *Satureya hortensis*, Dziewana — *Verbascum Thapsus*, Dziurawiec — *Hypericum perforatum*, Gołucha wodna — *Oenanthe Phellandrium*, Hysop lekarski — *Hyssopus officinalis*, Komosa meksykańska —

Chenopodium ambrosioid, Konitrut lekarski — *Gratiola officinolis*, Krokosz barwierski — *Carthamus tinctorius*, Krwawnik — *Achillea Millefolium*, Lawenda prawdziwa — *Lavandula Spica*, Lilja biała — *Lilium candidum*, Lipa — *Tilia europaea*, Lnica pospolita — *Linaria vulgaris*, Lubczyk lekarski — *Levisticum officinalis*, Lulek — *Hyoscyamus niger*, Łopian — *Arctium Lappaet Bardana*, Mięta kędzierzawa — *Menta crispa*, Mięta pieprzowa — *Mentha piperita*, Mięta wodna — *Mentha Pulogium*, Majeranek — *Originum Majorana*, Mydlik — *Saponaria officinalis*, Nostrzyk — *Melilotus officinalis*, Perz — *Triticum repens*, Pietruszka — *Apium Petroselinum*, Piołun — *Artemisia Absinthium*, Pomarańcze — *Citrus Aurantium*, Pomornik górny — *Arnica montana*, Rumian rzymski — *Anthemis nobilis*, Ruta — *Ruta graveolens*, Sałata jadowita — *Lactuca virosa*, Sałata polna — *Lactuca Scarcola*, Słaz — *Althaea officin.*, Słodkogórz — *Solanum Dulcamara*, Świetlnik lekarski — *Euphrasia officinalis*, Szanta pospolita — *Marubium album*, Szczwół — *Conium macu-*

latum, Tysiącznik — *Erythraea Centaureum*, Wrotycz — *Tanacetum vulgare*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Korzenie: Salepu.

Liście: Lauro wiśni — *Cerasus Lauro-Cerasus*, Orzecha włoskiego — *Juglaus regia*, Podbiału — *Tusilag farfara*.

Kwiaty: Dziewanny — *Verbascum Thapsus*, Dziurawca — *Hypericum perforatum*, Krokoszu barwierskiego — *Carthamus tinctorius*, Lawendy — *Lawandula Spica*, Lilji — *Lilum candidum*, Lipy — *Tilia europaea*, Pomornika górnego — *Arnica montana*, Rumianku zwyczajnego — *Matricaria Chamomilla*, Rumianku rzymskiego — *Anthemis nobilis*, Ślazu — *Althaea officinalis*.

Ziele: Cykorji — *Cichoreum Intybus*, Czomber — *Satureya hortensis*, Drjakwi — *Scabiosa arvensis*, Dziewanny — *Verbascum Thapsus*, Dziurawca — *Hypericum perforatum*, Kardybenedykta — *Cnicus benedictus*, Kociego pyska — *Galeopsis grandiflora*, Komosy meksykańskiej — *Chenopodium ambrosioides*, Lebidki pospolitej — *Origanium*

vulgare, Lnicy pospolitej—*Linnria vulgaris*, Majeranku — *Origanum Majorana*, Mięty kędzierzawej—*Mentha crispa*, Mięty pieprzowej—*Mentha piperita*, Nostrzyka — *Melilotus officinalis*, Ożanki czosnkowatej—*Artemisin Absythium*, Piołunu — *Tenocrum Scordium*, Płucznika — *Palmonaria offic.*, Sałaty jadowitej—*Lactuca virosa*, Słazu — *Allhaea officin.*, Swietlnika lekarskiego — *Euphrasia officin.*, Szanty pospolitej—*Marubium album*, Tysiącznika — *Erythoraea Centaurium*, Tytoniu—*Nicotinna Tabacum*, Wrotyczu — *Tanacetum vulgare*.

Owoce i jagody: Czernic—*Vaccinium myrtillus*, Orzecha włoskiego — *Juglans Lauro wiśni* — *Cerasus-Lauro-Cerasus*, Porzeczki — *Ribes nigrum*, Malin — *Rubus Idaeus*.

Naowocnia: Orzecha włoskiego — *Juglans regia*.

Nasienie: Kminku — *Carum Carvi* i wszelkich innych roślin lekarskich.

Ogonki: Wiśni — *Cerasus vulgaris*, Sporysz—*Secale cornutum*.

Owady: Mrówki — *Formicae*.

SIERPIEŃ.

Kwitną: Biedrzeniec — *Pimpinella Saxifraga*, Chmiel — *Humulus Lupulus*, Czomber — *Satureya hortensis*, Kocie ziele — *Teucrium Marum*, Konitrut — *Gratiola officinalis*, Koper włoski — *Foeniculum vulgare*, Majeranek — *Origanum Majorana*, Nawłoc pospolita — *Salidago Virgaurea*, Nostrzyk — *Melilotus officinalis*, Oman — *Inula Helenium*, Piolun — *Artemisia absinthium*, Slaz lekarski — *Althaea officinalis*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Korzenie: Ciemiernika — *Helleborus niger*, Pomornika górnego — *Arnia montana*, Cykorji — *Cichoreum Intybus*, Salepu —

Liście: Lauro-wiśni — *Cerasus Lauro-Cerasus*, Podbiału — *Tusilago farfara*.

Kwiaty: Lawendy — *Lavandula spica*, Slazu — *Althaea officinalis*, Nostrzyka — *Melilotus officinalis*.

Ziele: Bulicy — *Artemisia vulgaris*, Nawłoci — *Solidago Vergaurea*, Czombra —

Satureya hortensis, Nostrzyka — *Melilotus officinalis*, Konitrutu — *Gratiola officinalis*, Piołunu — *Artemisia Absinthium*.

Owoce i jagody: Bzu czarnego — *Sambucus nigra*, Czernicy — *Vaccinium myrtillus*, Maliny pospolitej — *Rubus Idaeus*, Kasztana — *Aesculus Hippocastanum*, Pieprzowca — *Capsicum annuum*, Dębu (żołędzie) — *Quercus*.

Nasiona: Dendery — *Datura Stramonium*, Gorzycy czarnej — *Sinapis nigra*, Kolendra — *Coriandrum sativum*, Konopi — *Canuabis sativa*, Kopru włoskiego — *Foeniculum vulgare*, Lnu — *Linum usitatissimum*, Lulka — *Hyoscyamus niger*, Maku — *Papaver somniferum*, Szczwołu — *Conium maculatum*, Próchno z widłaka — *Lycopodium clavatum*.

Owady: Mrówka — *Formicae*.

WRZESIEŃ.

Kwitnie: Zimowit — *Colchicum autumnale*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Korzenie: Barwicy — *Asperula odorata*, Cykorji — *Cychoreum Intybus*, Goryczki — *Gentiana*, Kozłka Lekarskiego — *Valeriana offic.*, Kurzego Ziela — *Tormentilla erecta*, Lukrecji — *Glycyrrhiza glabra*, Mniszka — *Leontodon Taraxacum*, Mydlik — *Saponaria officinalis*, Omonu — *Inula Helenium*, Pa-proci — *Aspidium F. lixurias*, Pomornika — *Arnica montana*, Slazu — *Althaea offic.*, Tataraku — *Acorus calamus*, Wilczej jagody — *Atropa Belladonna*.

Owoce i jagody: Berberysu — *Berberis vulgaris*, Bzu — *Sambucus nigra*, Hebdu — *Sambucus Ebulus*, Jabłka leśne — *Pyrus Malus*, Jałowcu — *Juniperus communis*, Tarniny — *Prunus spinosa*, Łupiny zielone orzecha włoskiego — *Juglans regia*, Chmiel — *Humulus lupulus*, Wierzchołki Słodkogorza — *Solanum Dulcamara*.

Nasiona: Anyżu — *Pimpinella anisum*, Bieluniu — *Datura Stramonium*, Gorczycy czarnej — *Sinapis nigra*, Pietruszki — *Apium Petroselinum*.

PAŹDZIERNIK.

Kwitnienie: Zimowit — *Colchicum autumnale*.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Korzenie: Barwicy — *Asperula odorata*, Bylicy — *Artemisia vulgaris*, Cykorji — *Cichoreum Intybus*, Goryczki — *Gentiana*, Konitrutu — *Gratiola officin.*, Kosaćca — *Iris florentina*, Kozłka lekarskiego — *Valeriana officin.*, Kurzego ziela — *Tormentilla erecta*, Lukrecji — *Glycyrrhiza glabra*, Łopianu — *Arctium Lappa*, Mniszka — *Leontodon Taraxacum*, Mydliku — *Saponaria officin.*, Obrazkowca — *Arum maculatum*, Omanu — *Inula Helenicum*, Paproci — *Aspidium Filix mas.*, Persu — *Agropyrum repens*, Pomornika górnego — *Arnica montana*, Przestępu — *Bryonia alba*, Ślazu — *Althaea officin.*, Szparagu — *Asparagus officin.*, Tataraku — *Acorus Calamus*, Wilczej jagody — *Atropa Belladonna*.

Owoce i Jagody: Berberysu — *Berberis vulgaris*, Bzu — *Sambucus nigra*

Hebdu — *Sambucus Ebulus*, Jabłka leśne — *Pyrus Malus*, Jałowcu — *Juniperus communis*, Tarniny — *Prunus spinosa*, Łupiny zielone orzecha włoskiego — *Juglans regia*, Chmiel — *Humulus lupulus*, Wierchołki Słodkogarza — *Solomon Dulcamara*.

Nasiona: Anyżu — *Pimpinella anisum*, Bielunia — *Datura Stramonium*, Gorczycy czarnej — *Sinapis nigra*, Pietruszki — *Apium Petroselinum*, Pigwy — *Cydonia vulgaris*.

LISTOPAD i GRUDZIEŃ.

ZBIERAĆ NALEŻY:

Jagody: Berberysu — *Berberis vulgaris*, Jałowcu — *Juniperus communis*.

TOWARZYSTWO „PLANTA“

Spółka firmowo - komandytowa, jest instytucją opartą na zasadach handlowych i ma na celu:

Rozwój uprawy roślin przemysłowo - leczniczych; organizację zbioru i handlu ziół aptecznych dziko rosnących; przerób roślin na olejki i inne przetwory apteczne.

TOWARZYSTWO „PLANTA“.

- 1) posiada plantacje własne roślin przemysłowo-leczniczych i ziół aptecznych.
- 2) udziela porad fachowych plantatorom roślin przemysłowo-leczniczych i daje wskazówki osobom zbierającym zioła lecznicze dziko rosnące.
- 3) zakupuje rośliny lekarskie i nasiona roślin przemysłowo-leczniczych w każdej ilości.
- 4) pośredniczy w sprzedaży i dostarcza nasion i roślin aptecznych.

K. Smolanski
Brzezina 12.12.54
3 m.

TWO „PLANTA”

WARSZAWA, ZIELNA 21. TEL. 102-12.

ZAKUPUJE ZIOŁA LEKARSKIE,
ROŚLINY PRZEMYSŁOWO-
APTECZNE I NASIONA TYCHŻE
:: W KAŻDYCH IŁOŚCIACH. ::

DOSTARCZA NASION I SADZO-
NEK PLANTATOROM PO CE-
:: NACH UMIARKOWANYCH. ::